

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Андрій ВИШИНСЬКИЙ, 1996 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2019 році Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого за спеціальністю «Право», аспірант Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Агрономія».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, від 25 червня 2026 року № 01-05/68, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Ярослава РЯБОВОЛА, доктора сільськогосподарських наук, доцента, доцента кафедри рослинництва імені О.І. Зінченка, Уманський національний університет;

Рецензентів – Віталія КРАВЧЕНКА, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, завідувача кафедри рослинництва імені О.І. Зінченка, Уманський національний університет;

Сергія РОГАЛЬСЬКОГО, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, доцента кафедри рослинництва імені О.І. Зінченка, Уманський національний університет;

Офіційних опонентів – Лариси СТОРОЖИК, доктора сільськогосподарських наук, професора, члена-кореспондента НААН України, головного наукового співробітника відділу селекції і насінництва сільськогосподарських культур, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України;
Олександра МАЗУРА, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, завідувача кафедри рослинництва та садівництва, Вінницький національний аграрний університет,

на засіданні 12 серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство Андрію ВИШИНСЬКОМУ на підставі публічного захисту дисертації «Удосконалення технології вирощування сочевиці на насіння в Правобережному Лісостепу України» за спеціальністю 201 Агрономія.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Лідія КОНОНЕНКО, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, Уманський національний університет, доцент кафедри рослинництва імені О.І. Зінченка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Дисертація відповідає вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Результати досліджень дисертаційної роботи опубліковано в 13 наукових працях, з них – чотири статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 9 – матеріали конференцій.

Наукові публікації, зараховані за темою дисертації, відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами):

1. Євчук Я. В., Кононенко Л. М., **Вишинський А. В.**, Бобров В. С. Вплив добавок рослинного походження на якісні показники хліба оздоровчого призначення. *Збірник наук. пр. Уманського НУС*. 2023. Вип. 103, ч. 1. С. 281-291. DOI: 10.32782/2415-8240-2023-103-1-281-291

2. Євчук Я. В., Новікова Т. П., **Вишинський А. В.**, Шевчук О. Ю. Використання борошна сочевиці в хлібі спеціального призначення. *Новітні агротехнології*. 2023. Т. 11. № 1. DOI: 10.47414/na.11.1.2023.277212

3. Кононенко Л. М., **Вишинський А. В.** Оцінка морфологічних, біохімічних і технологічних властивостей зерна сочевиці залежно від виду. *Збірник наук. пр. Уманського НУС*. 2025. Вип. 106, ч.1. С. 134-145. DOI: 10.32782/2415-8240-2025-106-1-134-145

4. **Вишинський А. В.** Морфометричні показники насіння сочевиці залежно від морфотипу, фракції та тривалості зберігання. *Біоенергетика*. 2026. № 1. С. 10–19. DOI: DOI: 10.47414/be.2026.No1.pp10-19

У дискусії взяли участь і висловили зауваження:

Лариса СТОРОЖИК, офіційний опонент, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН України, головний науковий співробітник відділу селекції і насінництва сільськогосподарських культур, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. В підрозділі 2.4 «Методика та методи проведення польових і лабораторних досліджень» не вказана норма висіву досліджуваних морфотипів.

2. Потребує пояснення, скільки триває вегетаційний період агрофітоцнозу, сформованого насінням досліджуваних морфотипів різних років зберігання.

3. Ріст рослин – важливий показник і перш за все, особливостей нагромадження ними вегетативної маси, формування генеративних

органів, що безпосередньо впливає на величину врожаю. Одна рослина сочевиці утворює від одного до 3–4 однаково розвинених бічних пагонів, які, у свою чергу, розгалужуються на гілки другого, третього і наступних порядків. Нажаль інформація відсутня. Автор обмежився тільки показником кількості гілок.

4. Доцільно було б дослідити стан симбіотичного апарату морфотипів сочевиці, так як ця інформація демонструє потенційні можливості рослин, які формувались з насіння різного терміну зберігання, притому ви досліджували і кореневу систему.

5. Дискусійним є твердження автора на стор. 107 що «Суттєвий вплив на формування сухої маси рослин мала також тривалість зберігання насіння».

6. Результати досліджень (Розділи 3 та 4) були б більш науково обґрунтовані, з включенням порівняння з результатами інших дослідників

7. Доцільно для повноти сприйняття результатів досліджень вказати структурні показники урожайності досліджуваних морфотипів. Важливими показниками у структурі врожайності сочевиці є: висота рослини, кількість стебел та кількість бобів і насіння в них. Це основні елементи структури врожаю сочевиці, які в представленій роботі нажалі не представлені. То скільки ж бобів сформували досліджувані морфотипи?

8. Висновок 5. В дисертації відсутні експериментальні дані щодо морфологічних параметрів у фазі органогенезу культури, щоб робити висновок: «Застосування насіння після 5 років зберігання спричиняє редукцію асиміляційного апарату на 42–48% та зниження висоти рослин у фазу бутонізації в середньому на 8,6–11,2 см».

9. Максимальні параметри фотосинтетичного потенціалу зафіксовано у варіантах із використанням свіжозібраного насіння великої фракції: площа листової поверхні досягала 16,4–18,2 тис. м²/га. Застосування насіння після 5 років зберігання спричиняє редукцію асиміляційного апарату на 42–48%.

10. Термін «нетехнологічні агрофітоценози» не належить до загальнонаукових та вживаних і установлених термінів в агрономії, екології чи фітопатології.

11. Рекомендації виробництву занадто громіздкі і викладені стилістично невдало, місять терміни «На основі проведених досліджень, з метою максимізації біологічного потенціалу...Для закладання високоврожайних агрофітоценозів ...», тоді як вони повинні мати стверджуючий характер, бути короткими, чіткими і лаконічними.

12. Відсутнє уточнення особистого внеску здобувача у наукові праці, опубліковані у співавторстві.

Олександр МАЗУР, офіційний опонент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри рослинництва та садівництва, Вінницький національний аграрний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У вступній частині на с. 21 вказано Об'єкт досліджень: процеси росту, розвитку, формування симбіотичного апарату... Проте, у роботі окрім інформації щодо формування симбіотичного апарату сочевиці розділу огляду наукової літератури та рекомендацій виробництву не відмічено.

2. У розділі 1 «Агробіологічні основи збереження посівних якостей насіння сочевиці» інформації щодо впливу фракційного складу насіння на його біологічну цінність та врожайність культури обмаль, проте це один із факторів досліду дисертаційної роботи.

3. У підрозділі 2.2 показано характеристику сочевиці, зокрема маса 1000 насінин сортів Даринка – 39 г та СНІМ 18 – 42 г, за даними заявників сортів належить до дрібнонасінних. Проте, у Табл. 3.2 маса 1000 насінин у цих сортів складає від 58,5 до 74,8 г та від 61,1 до 77,5 г, відповідно від фракції та року зберігання і сорту, тобто до великонасінних, що потребує пояснення.

4. У табличному матеріалі експериментальної частини дисертаційної роботи, зокрема Табл. 3.1-3.7, Табл. 3.9-3.11, Табл. 3.13-3.16, Табл. 3.18, Табл. 4.1, Табл. 4.3- 4.6, Табл. 4.8, Табл. 4.9, Табл. 4.12, Табл. 4.13 показано $N_{p0.05}$ трифакторного досліду, однак у додатках бажано було б представити дисперсійний аналіз цих розрахунків із фактичним критерієм Фішера (F факт.).

5. Автором приведено велику кількість експериментального матеріалу за різними ознаками та показниками трифакторного досліду у таблицях Табл. 3.1-3.7, Табл. 3.9-3.11, Табл. 3.13-3.16, Табл. 3.18, Табл. 4.1, Табл. 4.3- 4.6, Табл. 4.8, Табл. 4.9, Табл. 4.12, Табл. 4.13, проте не показано частки впливу морфотипу, фракційного складу та тривалості зберігання насіння та їх взаємодії на ознаки і показники, які досліджувалися, ця інформація лише б покращила цінність дисертаційної роботи. Це дуже важливо, адже саме трифакторні досліді дають можливість визначити поєднання чинників, які забезпечують найбільшу варіабельність ознаки.

6. За тривалого зберігання насіння, наявні мікротріщини є центрами розвитку хвороб, зокрема зараженість насіння грибними мікроорганізмами, які викликають прискорене його старіння та скорочення періоду життєздатності, бажано було б представити залежність розвитку хвороб від періоду зберігання насіння у експериментальній частині роботи.

7. У розділі 5 бажано було б подати показники енергетичної оцінки (прихід енергії з урожаєм, витрати енергії, коефіцієнт енергетичної ефективності) вирощування сочевиці залежно від морфотипу, фракційного складу та тривалості зберігання насіння.

Віталій КРАВЧЕНКО, рецензент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри рослинництва імені О.І. Зінченка, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. На стор. 49 за опису досліджуваних сортів, автор не наводить посилання на першоджерела.

2. Для покращення сприйняття результатів експериментального матеріалу бажано було б виділяти варіанти статистично відмітні за взаємодією факторів.

3. У роботі основну увагу приділено впливу терміну зберігання насіння на формування врожайності, однак недостатньо розкрито взаємодію цього фактора з погодними умовами окремих років досліджень, що могло б поглибити інтерпретацію отриманих результатів.

4. У роботі детально досліджено вплив тривалості зберігання та фракційного складу насіння сочевиці, однак недостатньо чітко розмежовано внесок генотипових особливостей сорту і умов зберігання, що ускладнює повну інтерпретацію морфотипових ефектів.

5. У рекомендаціях виробництву (с. 139) автор зазначає: «Для закладання високоврожайних агрофітоценозів використовувати насіння з терміном експозиції не більше 1–2 років...» То зберігання не більше 1 чи 2 років? Якщо один рік зберігання не має статистичного впливу, його і зазначати непотрібно.

Сергій РОГАЛЬСЬКИЙ, рецензент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва імені О. І. Зінченка, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У списку публікацій за темою дисертації (с. 16) не вказано частку участі здобувача в опублікованих працях.

2. У методичній частині дисертації (с. 45, табл. 2.1) наведено агрофізичні властивості чорноземів опідзолених важкосуглинкових. Проте не вказано за який період наведені дані; це результати власних аналізів чи довідникові матеріали? Якщо власні результати, потрібно навести відповідне посилання на першоджерело методів визначення.

3. У таблицях 2.2 (с. 47) «Середньомісячна температура повітря» та 2.3 (с. 48) «Місячна сума опадів» не вказано дані якої метеостанції використано та не наведено можливий вплив погодних умов на об'єкт дослідження.

4. На стор. 51. Автор зазначає: «Кращим попередником для культури була пшениця озима, що забезпечило оптимальний фітосанітарний стан поля та сприятливий водно-фізичний режим ґрунту». Однак у схемі досліду не передбачено дослідження попередників.

5. Чому для розрахунків табл. 5.1. «Валова продуктивність та потенційний дохід у дослідженнях, грн/га» (стор. 123) автор використав ціну реалізації однієї тони 20 тис. грн. для трьох різних фракцій насіння.

6. Потребує додаткового пояснення, як вплинуть скориговані норми висіву та вартість насінневих витрат на 1 га, наведених у табл. 5.4 (с. 128) на рентабельність технології вирощування.

Ярослав РЯБОВОЛ, голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва імені О. І. Зінченка, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Лідія КОНОНЕНКО, науковий керівник, доцент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва імені О.І. Зінченка, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Андрію ВИШИНСЬКОМУ ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 Агрономія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Ярослав РЯБОВОЛ